

POSIAĆ (39) *vb pf*

o jasnej w *inf* i *praet* a *pochylone* (w tym w *inf* 1 r. błędne znakowanie); w *fut* prawdopodobnie e jasne, w *imp* *pochylone* (tak w *siać*).

inf posiać (8). ◇ *fut* 2 sg posiejesz (1). ◇ 3 sg posieje (1). ◇ 3 pl posieją (2). ◇ *praet* 1 sg m -m posiał (3), ja posiał (1) *ZapWar* (3:1). ◇ 2 sg m posiałeś, -eś, -ś posiał (2). ◇ 3 sg m posiał (9). ◇ 1 pl m pers -smy posiali (1) *LatHar*, -smy posieli (1) *ZapWar*. ◇ 3 pl m pers posiali (1). ◇ *plusq* 2 sg m -eś był posiał (1). ◇ 3 sg m był posiał (2). ◇ *imp* 2 sg posiej (1). ◇ *con* 3 sg m by posiał (1). ◇ *impers praet* posiano (2). ◇ *part praet act* posiawszy (1).

Sł stp notuje, *Cn brak*, *Linde XVIII w*.

1. Rozrzucić nasiona na glebę w celu uzyskania plonów, zasiać, obsiać; *seminare Vulg*; *serere PolAnt*; *committere semen, conserere, deponere semina, mandare semina terrae Mącz* (37) : Wezmi nafienia czofnkowego rosliet że ie/ á pothem onego czofnku ktori vrofcie/ wezmi iego nafienie y pofiety *FalZioł* I 5c; Smokowi zęby wybrawfzy [*Jazon*] pofiał iżbi Rycerze z nich powftáli *BielKron* 54v; *Mandare semina terrae, Posiać/ záfiać. Mącz* 206b; *Rare conserere, Rzadko pofiać. Mącz* 346d, 225c, 310c, 387a.

posiać co [= *co zostało posiane*] (9): Kędy zboże żądne/ zwłafzczá iárzyny/ pošieie Włodarz/ ma to łobie zábrác/ á ták wiele oddác cudnego *GostGosp* 98. *Cf posiać co gdzie*; »posiać nasienie«, »ziarno posiać«.

posiać co [= *co zostało posiane*] *gdzie* (1): owo prozna by robothá byłá/ kiedyby ktho ná fzczyrym piałku pofiał dobrá pńzenicę *GórnDworz* Kk2.

posiać czym [*w tym: gdzie* (3); *na czym* (1), *miedzy czym* (1), *w pośrzodku czego* (1)] (8): yako ya nyeporał [!] y nyeposzyał gwałthem na czaszczy dorothyey zythem na małem tharchomynye podlyą posw *ZapWar* 1511 nr 2098; *Leop Matth* 13/2; A gdy poñnęli ludzie/ thedy przyfzedł nieprzyiaciel ktory pofiał po wirzchu kákolem w pośrzodku pńzenice/ y odfzedł. *RejPos* 52 [*przekład tego samego tekstu Leop*]. *Cf* »posiać nasieniem«, »posiać rolą«.

Zwrot: »posiać nasienie, nasieniem« = *serere semen PolAnt*; *demergere semen Mącz* [*szyk zmienny*] (6:2); *ZapWar* 1542 nr 2450; A trefi fie nam ták iáko onem kthorzy w zły czas pofieię nafienie fwoie *RejPs* 194; Podobne iefť kroleřtwo niebiefkie ku onemu człowiekowi/ kthory był pofiał rolą fwoię dobrym nafieniem [*seminavit bonum semen in agro suo*] *Leop Matth* 13/24 [*przekład tego samego tekstu RejPos*]; *Mącz* 218c; *RejPos* 52; *BudBib Deut* 22/9; *BudNT Matth* 13/27; *WujNT Matth* 13/27.

»pole posiać« (1): Tám łáknące poftáwi [*Pan*] iżby thám myeřfkáli/ A obronne myáľto tám łobye budowáli/ Tám fwe polá pofyali/ winnice łfczepili/ Wdzyęczne łobye pożytki tám ná wlfem czynili *LubPs* Y5v.

»posiać rolą (A), na roli« [*w tym: czym* (3)] = *occupare agrum Mącz* (6:3): yakom ya nyeposchiał Roley yego spravioneey robothy yego zythem yarem hy yáčzmyenyem *ZapWar* 1530 nr 2431, [*po* 1505] nr 2086, 1522 nr 2284; *Leop Matth* 13/24; Y da Bog deľzcz nafieniu twoiemu gdzie iedno pofieieľz rolą [*quando seminabis terram*]/ á chleb źemie twoiey będzie wyborny *BibRadz Is* 30/23; *Mącz* 258c; *RejPos* 52; *BudNT Matth* 13/27; Pánie/ izaliř nie pořiał dobrego nařienia ná roli [*semen seminasti in agro*] twoiey? *WujNT Matth* 13/27.

»ziamo posiać« (1): *BielKron* 467v cf »w ziemię posiać«.

»w ziemię posiać« (1): każde ziamo ktore w ziemię polieią/ nie wznidzie wzgorę/ aż ono pierwey w ziemię zągrzebione obumrze y sprochnieie *BielKron* 467v.

Szeregi: »posiać i pograbić« (1): Demergere semen, Pośiać y pograbić nafienie/ rolą nákrić. *Mącz* 218c.

»nie poorac (a. wzorać) ani posiać« (4): Iakom ya nyewzoral any poszyl czwyerczy rolyey nadww polv owszem y proszem navmyesthowye Gwalthem *ZapWar* [po 1505] nr 2086, [po 1505] nr 2087, 1511 nr 2098, 1522 nr 2284.

»posiać i pożać« (1): Tákże y ci ktorzy nie walczą áni woiuią iedno fię rolą páráią/ ci też poliawfyz y pożawfyz/ krolowi to przynofzą [*cum fuerint metentes, afferunt tributa regi*] *BibRadz* 3.Esdr 4/6.

Przen [w tym: co (= co zostało posiane) (6)] (7) : Wiem s tego nic nie będzie/ y boday nie było/ Lecz kártá prozna ftálá/ poliać [tj. zapelnic pismem] było miło. *BielSpr* c2.

posiać komu (1): *LatHar* 127 cf *W przeciwstawieniu*.

W przeciwstawieniu: »posiać ... żać« (1): Iesliłmy wam duchowne rzeczy posiali: wielkali to/ że wálze cielefne żniemy? *LatHar* 127.

Zwroty: »posiać nasienie« (2): TOś słyłzał słowá Páńskie/ co tu w przypowieściach swych o tey nędzney zyemi powyedac raczy/ iż ią on był raczył sthorzyć ku roskolzam swoim/ á iż poliał ná niey wdzięczne nafienie swoie/ ku czci á ku chwale swoiey. *RejPos* 52v, 51v.

»w sercu posiać« (1): przychodzi złościwy/ y wydziera/ co poliano w sercu iego [*et rapit quod est seminatum in corde eius*] *BudNT Matth* 13/20 [19].

»ziamo posiać« (1): A tu sie małz pilnie przypátrować kázdy Krześciáńki człowiecze/ żeś iest ono roskolzne zyárno Páná swego/ tu ná tey nędzney ziemi/ ktore on sobie włzczepił/ á poliał *RejPos* 54v.

»posiać na roli, na ziemi, w ziemię« (1:1:1): Poliano w zyemię co iest cielefneho/ ále wftanie co iest duchownego [*Vulg 1.Cor 15/43*] *BielKron* 2v; Pánie włzákes ty był poliał dobre nafienie ná roli swoiey *RejPos* 51v, 52v.

Szereg: »wszczepić a posiać« (1): *RejPos* 54v cf »ziarno posiać«.

2. Posypać, rozsypać (2) :

posiać co (1): [*Jan Łaski*] pochowan w Gnieźnie w káplicy od kościoła wielkiego ofobney/ ktorą on dał zá żywotá zmurować/ y cmyntharz około niey obmurować/ gdzie poliał ziemię z Rzymá przyniowfzy *BielKron* 422v.

posiać czym po czym (1): Daniel wyzwolił to sobie v krolá/ iż poliał białym popiołem po kościele około ołtarzá gdzie ofiárá leżálá *BielKron* 111v.

[*posiać czym gdzie*: weźmi wapná żywego/ á po vmiećieniu gmáchu/ pošey nim włzędy/ pozdycháią [*pchły*] od niego. *SienHerb* [578]b.]

Formacje współrdzenne cf **SIAĆ**.

Cf **POSIANIE, POSIANY**